

PARAMETRE KAMENIVA PRE HYDRAULICKY STMELENÉ A NESTMELENÉ PODKLADOVÉ VRSTVY VOZOVIEK DNES A (Po)ZAJTRA

CESTÁRSKY DEŇ, 16. 06. 2016

Ing. Ľubomír Polakovič, CSc., VUIS-CESTY, s. r. o.

Ing. Iveta Najdená, TSÚS, n. o.

POŽIADAVKY EURÓPA

- EN 13242:2007 Kamenivo do nestmelených a hydraulicky stmelených materiálov používaných v inžinierskom stavitelstve a pri výstavbe ciest
- EN 13242:2012 Kamenivo do nestmelených a hydraulicky stmelených materiálov používaných v inžinierskom stavitelstve a pri výstavbe ciest
- EN 16236:2013 Hmotnosť a hustota kameniva. Počiatočná skúška typu a vlnková kontrola výroby

POŽIADAVKY INAK

Slovenská správa ciest

Národná diaľničná spoločnosť, a. s.

VUIS – CESTY, s. r.o.

**VYČLENENIE POŽADAVIEK NA MATERIÁLY
Z TKP a TP**

ŠTRKODRVINA (ŠD)

Druh vrstvy ¹⁾	Dovolená trieda dopravného zaťaženia podľa (STN 73 6114)	
	spodná podkladová vrstva	ochranná vrstva
ŠD ¹⁾	IV. – VI.	I. – VI.
¹⁾ Označenie podľa STN 73 6126.		

HRUBÉ KAMENIVO (STN EN 13242+A1)			
Skúšaná vlastnosť			Skúšobná norma
Trieda zrnitosti G, $d \geq 1$ a $D > 2$	Kategória		G _C 85/15
Celkové medze a odchýlky na strednom site frakcie, GT ¹⁾			STN EN 933-1
Obsah jemných zŕn, f			GT _C 20/15
Tvar kameniva ²⁾	index plochosti, FI ³⁾	f ₄	STN EN 933-1
	tvarový index, SI ³⁾	FI ₅₀	STN EN 933-3
Percentuálny podiel drvených alebo lámaných a úplne zaoblených zŕn, C ³⁾			SI ₅₅
Odolnosť proti rozdrobovaniu, súčiniteľ Los Angeles, LA ⁴⁾			C _{90/3}
Nasiakavosť ^{2), 3), 6)}	WA ₂₄	LA ₅₀	STN EN 933-5
	W _{...0.5}	WA ₂₄₂	STN EN 1097-2
		W _{...0.5}	STN EN 1097-6 ⁷⁾

DROBNÉ KAMENIVO (STN EN 13242+A1)		
Skúšaná vlastnosť	Kategória	Skúšobná norma
Trieda zrnitosti G, $d = 0$ a $D \leq 6,3$	G _F 85	STN EN 933-1
Typický prepad a odchýlky na strednom site frakcie GT _A ¹⁾	GT _F 20	STN EN 933-1
Obsah jemných zŕn, f ²⁾	f ₁₆	STN EN 933-1
Nasiakavosť, WA ₂₄	WA ₂₄ 2 ³⁾	STN EN 1097-6
Celkový obsah síry, S	S ₂ ⁴⁾	STN EN 1744-1
Objemová stálosť, V	V ₅ ⁴⁾	STN EN 1744-1
Obsah síranov rozpustných vo vode	Deklarovaná hodnota	STN EN 1744-1
¹⁾ Vo vyhlásení zhody musí byť uvedená hodnota prepadu v % hmotnosti na sítach D, D/2 a 0,063 mm - tabuľka 4 STN EN 13242+A1.		
²⁾ Kvalita jemných zŕn sa posúdi podľa normatívnej prílohy A STN EN 13242+A1		
³⁾ Podľa metodiky uvedenej v kapitole 9 STN EN 1097-6.		
⁴⁾ Troskové kamenivo musí spĺňať aj požiadavky uvedené v KL IV/1.		

ŠTRKODRVINA (ŠD C_{deklarovaná})

Druh vrstvy	Dovolená trieda dopravného zaťaženia podľa (STN 73 6114)
	ochranná vrstva
ŠD C deklarovaná ¹⁾	IV. – VI.
¹⁾ Označenie podľa STN 73 6126.	

HRUBÉ KAMENIVO (STN EN 13242+A1)					
Skúšaná vlastnosť		Katégória	Skúšobná norma		
Trieda zrnitosti G, $d \geq 1$ a $D > 2$		G _C 85/15	STN EN 933-1		
Celkové medze a odchýlky na strednom site frakcie, GT _A ¹⁾		GT _A 20/15	STN EN 933-1		
Obsah jemných zŕn, f		f ₄	STN EN 933-1		
Tvar kameniva ²⁾	index plochosti, FI ³⁾	FI ₅₀	STN EN 933-3		
	tvarový index, SI ³⁾	SI ₅₅	STN EN 933-4		
Percentuálny podiel drvených alebo lámaných a úplne zaoblených zŕn, C ³⁾		C _{NR}	STN EN 933-5		
Odolnosť proti rozdrobovaniu, súčiniteľ Los Angeles, LA ⁴⁾		LA ₅₀	STN EN 1097-2		
Trvanlivosť	Nasiakavosť ^{2), 5), 6)}	WA ₂₄	WA ₂₄ 2	STN EN 1097-6 ⁷⁾	
		W _{cm}	W _{cm} 0,5	STN EN 1097-6 ⁸⁾	
Trvanlivosť	Odolnosť proti zmrazovaniu a rozmrazovaniu ²⁾	zmrazovanie a rozmrazovanie, F ⁴⁾		F ₂	STN EN 1367-1
		odolnosť proti síranu horečnatému, MS ⁴⁾		MS ₁₈	STN EN 1367-2
Objemová stálosť kameniva z oceliarskej trosky, V		V ₅ ⁹⁾	STN EN 1744-1		
Celkový obsah síry, S		S ₂ ⁹⁾	STN EN 1744-1		
Obsah síranov rozpustných vo vode		Deklarovaná hodnota	STN EN 1744-1		

¹⁾ Platí pre triedené hrubé kamenivo s $D/d \geq 2$. Vo vyhlásení zhody musí byť uvedená hodnota prepadu v % hmotnosti na strednom site určenom podľa tabuľky 3 STN EN 13242+A1.

²⁾ Stačí deklarovať jednu z uvedených vlastností.

³⁾ Musí sa deklarovať na zrnách od D_{max} 4 mm.

⁴⁾ Deklarované na referenčnej frakcii.

⁵⁾ Ak sa dosiahnu požadované hodnoty WA₂₄ alebo W_{cm}, je možné považovať kamenivo za mrazuvzdorné. V opačnom prípade treba vykonať skúšku odolnosti proti zmrazovaniu a rozmrazovaniu alebo skúšku trvanlivosti síranom soďným.

⁶⁾ Skúška sa nemôže použiť ako predbežná skúška odolnosti proti zmrazovaniu a rozmrazovaniu pre troskové kamenivo.

⁷⁾ Pre hrubé kamenivo do 31,5 mm podľa metodiky uvedenej v kapitole 8 a pre kamenivo so zrnom nad 31,5 mm podľa metodiky uvedenej v kapitole 7 STN EN 1097-6.

⁸⁾ Podľa metodiky uvedenej v normatívnej prílohe B STN EN 1097-6.

⁹⁾ Troskové kamenivo musí spĺňať aj požiadavky uvedené v KL IV/I.

MSK

Druh vrstvy	Dovolená trieda dopravného zaťaženia (STN 73 6114)	
	horná podkladová vrstva	spodná podkladová vrstva
MSK ¹⁾	V. – VI.	I. – VI.

¹⁾ Označenie podľa STN 73 6126.

HRUBÉ KAMENIVO (STN EN 13242+A1)		
Skúšaná vlastnosť	Katégória	Skúšobná norma
Trieda zrnitosti G, $d \geq 1$ a $D > 2$	G _C 85/15	STN EN 933-1
Celkové medze a odchýlky na strednom site frakcie, GT ¹⁾	GT _C 20/15	STN EN 933-1
Obsah jemných zŕn, f	f ₄	STN EN 933-1
Tvar kameniva ²⁾	index plochosti, FI ³⁾	FI ₃₅
	tvárový index, SI ³⁾	SI ₄₀
Percentuálny podiel drvených alebo lámavých a úplne zaoblených zŕn, C ³⁾	C _{90/3}	STN EN 933-5
Odolnosť proti rozdrobovaniu, súčiniteľ Los Angeles, LA ⁴⁾	LA ₃₅	STN EN 1097-2
	Nasiakavosť ^{2), 3), 6)} WA ₂₄	WA ₂₄ 2

DROBNÉ KAMENIVO (STN EN 13242+A1)		
Skúšaná vlastnosť	Katégória	Skúšobná norma
Trieda zrnitosti G, $d = 0$ a $D \leq 6,3$	G _F 85	STN EN 933-1
Odchýlky typickej triedy zrnitosti GT _F ¹⁾	GT _F 20	STN EN 933-1
Obsah jemných zŕn, f ²⁾	f ₁₀	STN EN 933-1
Nasiakavosť, WA ₂₄	WA ₂₄ 2 ³⁾	STN EN 1097-6
Celkový obsah síry, S	S ₂ ⁴⁾	STN EN 1744-1
Objemová stálosť, V	V ₅ ⁴⁾	STN EN 1744-1
Obsah síranov rozpustných vo vode	Deklarovaná hodnota	STN EN 1744-1

¹⁾ Vo vyhlásení zhody musí byť uvedená hodnota prepadu v % hmotnosti na sitách D, D/2 a 0,063 mm - tabuľka 4 STN EN 13242+A1.

²⁾ Kvalita jemných zŕn sa posúdi podľa normatívnej prílohy A STN EN 13242+A1

³⁾ Podľa metodiky uvedenej v kapitole 9 STN EN 1097-6.

⁴⁾ Troskové kamenivo musí spĺňať aj požiadavky uvedené v KL IV/1.

CBGM

Druh vrstvy	Dovolená trieda dopravného zaťaženia (STN 73 6114)	
	horná podkladová vrstva	spodná podkladová vrstva
CBGM C _{5/6}	I. - III.	I. - VI.
CBGM C _{3/4}	-	I. - VI.

HRUBÉ KAMENIVO (STN EN 13242+A1)			
Skúšaná vlastnosť	Kategória	Skúšobná norma	
Trieda zrnitosti G, $d \geq 1$ a $D > 2$	G _C 85/15	STN EN 933-1	
Celkové medze a odchýlky na strednom site frakcie, GT ¹⁾	GT _C 20/15	STN EN 933-1	
Obsah jemných zrn, f	f ₃	STN EN 933-1	
Tvar kameniva ²⁾	index plochosti, FI ³⁾	FI ₃₅	STN EN 933-3
	tvárový index, SI ³⁾	SI ₄₀	STN EN 933-4

DROBNÉ KAMENIVO (STN EN 13242+A1)			
Skúšaná vlastnosť	Kategória	Skúšobná norma	
Trieda zrnitosti G	G _F 85	STN EN 933-1	
Medzné odchýlky typickej triedy zrnitosti, GT _F ¹⁾	GT _F 20	STN EN 933-1	
Obsah jemných zrn, f ²⁾	ťažné	f ₃	STN EN 933-1
	drvené	f ₁₆	STN EN 933-1
Nasiakavosť, WA ₂₄	WA ₂₄ 2 ³⁾	STN EN 1097-6	
Celkový obsah síry, S	S ₁ ⁴⁾	STN EN 1744-1	
Objemová stálosť, V	V ₅ ⁴⁾	STN EN 1744-1	
¹⁾ Vo vyhlásení zhody musí byť uvedená hodnota prepadu v % hmotnosti na sítach D, D/2 a 0,063 mm - tabuľka 4 STN EN 13242+A1.			
²⁾ Kvalita jemných zrn sa posúdi podľa normatívnej prílohy A STN EN 13242+A1			
³⁾ Podľa metodiky uvedenej v kapitole 9 STN EN 1097-6.			
⁴⁾ Troskové kamenivo musí spĺňať aj požiadavky uvedené v KL IV/1.			

POZOR NA TECHNOLOGIU

Recyklácia CB vozoviek na mieste:

Dve fázy:

- prvotné rozdrobenie (rozfrézovanie) – **Umelé kamenivo**
- druhotné rozdrobenie – **Stavebná zmes**

Zmena zrnitosti

Zmena pevnostných charakteristík kameniva z CB

ZAJTRA BUDE AŽ POZAJTRA

Comité Européen de normalisation
Európsky výbor pre štandardizáciu

EN 13242:2016 Kamenivo do nestmelených a hydraulicky stmelených materiálov používaných v inžinierskom staviteľstve a pri výstavbe ciest

EN 16236:2016 Hodnotenie zhody kameniva.
Počiatočná skúška typu a vnútropodniková kontrola výroby

ZMENY reálne?

Termíny a definície

- **Hutné kamenivo.**
- **Drobné kamenivo $D \leq 4$ mm a $d = 0$** (bolo $D \leq 6,3$ mm a $d = 0$).
- **Hrubé kamenivo $D > 4$ mm a $d \geq 1$ mm** /pôvodne: $D \geq 2$ mm a $d \geq 1$ mm/).
- **Štrkopiesok/štrkodrvina - zmes hrubého a drobného kameniva s $D > 4$ mm a $d = 0$** (pôvodne: zmes hrubého a drobného kameniva s $D > 6,3$ mm),
- **Definície kamennej múčky a prídavnej kamennej múčky** (kamenná múčka minerálneho pôvodu, ktorá sa vyrobila oddelene), neuvádza sa definícia podsitné a nad**sitné**

ZMENY reálne?

Predmet normy

- Kamenná múčka
- Prírodné kamenivo.
- Recykláty zo stavebných konštrukcií a demolácií.
- Odpad po spaľovaní pevného komunálneho odpadu.
- Odpad pri výrobe energie z uhlia.

ZMENY reálne?

Požiadavky na geometrické vlastnosti

- min. 90 % výsledkov (trieda zrnitosti, odchýlky v typických triedach zrnitosti) plánovaných skúšok vykonávaných v rámci systému vnútropodnikovej kontroly počas obdobia najviac 6 mesiacov bolo v súlade s medzami stanovenými v norme (tabuľka 2 až 5) a odchýlkami v typických triedach zrnitosti deklarovaných výrobcom
- nová kategória ŠD - G_A90 ,
- poznámka pre HK – možná úprava medzných hodnôt prepádov sitom d (stanovené podľa kategórií od 0 do 15 % alebo od 0 do 20 % - povolená úprava od 1 do 15 % alebo od 1 do 20 %)
- HK – zmena označenia kategórií ($G_{25/15}$, $G_{20/15}$, $G_{20/17,5}$, G_{NR} , pôvodné označenie $GT_{c25/15}$, $GT_{c20/15}$, $GT_{c20/17,5}$; GT_{NR})
- DK a ŠD – deklaruje sa prepád sitami D, D/2, 0,063 mm (ako pôvodne) a pre drobné kamenivo aj sitom 0,025. Iná je odchýlka prepádu sitom 0,063 mm (z ± 4 % na ± 5 %). Uvádza sa aj nové označenie – kategórie G_{TC10} , G_{TC20} , G_{TC25} , G_{TCNR} , ktoré platia aj pre drobné kamenivo aj pre štrkopiesok/štrkodrvinu (pôvodne: pre drobné kamenivo: kategórie GT_F10 , GT_F20 , GT_F25 , GT_FNR ; pre štrkodrvinu/štrkopiesok kategórie GT_A10 , GT_A20 , GT_A25 , GT_ANR)

ZMENY reálne?

Požiadavky na geometrické vlastnosti

- Odolnosť proti rozdrobovaniu – skúšanie sa vyžaduje aj pre štrkopiesok /štrkodrvinu a skúša sa na frakcii hrubého kameniva.
- Odolnosť proti obrusovaniu - doplnenie kategórie maximálnych hodnôt odolnosti proti obrusovaniu) - $M_{DE}10$.
- Výška nasávania vody – vkladá sa nová požiadavka na stanovenie vlastnosti kameniva, skúška sa vykonáva podľa EN 1097-10 a výsledky sa deklarujú.

ZMENY reálne?

Požiadavky na fyzikálne vlastnosti

- Trieda zrnitosti pre prídavnú kamennú múčku – nová tabuľka – Požiadavky na triedu zrnitosti pre prídavnú kamennú múčku – percentuálny hmotnostný podiel prepadu stanovenými sitami je rovnaký ako pre kamennú múčku podľa EN 12620.
- Obsah jemných zrn – doplnenie novej kategórie f_1 pre hrubé kamenivo.
- Kvalita jemných zrn - zavedenie kategórií pre ekvivalent piesku a pre metylénovú modrú (tabuľka 8 Kategórie maximálnych hodnôt metylénovej modrej (MB)).
- Tvar zrn hrubého kameniva a štrkodrviny – Index plochosti a tvarový index: skúšanie sa vyžaduje aj pre štrkopiesok/štrkodrvinu a skúša sa na časti zrn 4/D.
- Percentuálny podiel drvených alebo lámaných zrn. Kamenivo získané drvením horniny sa považuje za kamenivo prislúchajúce do kategórie $C_{100/0}$ – v predchádzajúcej verzii normy bola v tomto prípade deklarovaná kategória $C_{90/3}$. Neuvádzajú sa kategórie $C_{NR/50}$, $C_{NR/70}$ a zmenila sa aj štruktúra tabuľky.
- Hranatosť drobného kameniva. Nová Tabuľka – Kategórie hranatosti drobného kameniva s kategóriami: E_{CS38} , E_{CS35} , E_{CS30} , E_{CS} Deklarovaná a E_{CSNR} .

ZMENY reálne?

Požiadavky na chemické vlastnosti

- Klasifikácia zložiek recyklovaného hrubého kameniva - skúšanie sa vyžaduje aj pre recyklovaný štrkopiesok/štrkodrvinu a skúša sa na frakcii hrubého kameniva.
- V tabuľke Kategórie zložiek hrubého recyklovaného kameniva sa vkladajú požiadavky na novú zložku Ru /nestmelené a hydraulicky stmelené kamenivo/ s kategóriami: R_{u90} , R_{u70} , R_{u50} , $R_{uDeklarovaná}$, R_{uNR} , vkladajú sa požiadavky na zložky Rc + Ru s kategóriami: R_{cu95} , R_{cu90} , R_{cu70} , R_{cu50} , $R_{cuDeklarovaná}$, R_{cuNR} .
- Pre recyklované kamenivo treba posúdiť z hľadiska vplyvu vodorozpustných materiálov v kamenive na začiatok tuhnutia cementovej kaše.

ZMENY reálne?

Požiadavky na trvanlivosť

- Nasiakavosť ako predbežná skúška odolnosti proti zmrazovaniu a rozmrazovaniu – článok umožňuje na základe stanovenej hodnoty nasiakavosti kameniva po 24 h rozhodnúť, či kamenivo možno považovať za odolné proti zmrazovaniu a rozmrazovaniu. Hodnota nasiakavosti musí byť v súlade s kategóriou $WA_{24}1$ a $WA_{24}2$.
- Tabuľka 19 s kategóriami maximálnych hodnôt nasiakavosti (EN 1097-6: 200 príloha B (normatívna)) – kategórie W_{cm} .
- Odolnosť proti zmrazovaniu a rozmrazovaniu za prítomnosti soli (extrémne podmienky) – zavádzajú sa kategórie vlastnosti $F_{EC}2$, $F_{EC}4$, $F_{EC}5$, $F_{EC}6$, $F_{EC}8$, $F_{EC}14$, $F_{EC}25$, $F_{EC}50$, F_{EC} -
Deklarovaná, F_{EC-NR} . Kategórie platia len za podmienky použitia NaCl ako rozmrazovacieho prostriedku.

ZMENY reálne?

Preukazovanie zhody

„Zhoda výrobku s požiadavkami tejto normy sa má preukázať počiatočnou skúškou typu a vnútropodnikovou kontrolou výroby výrobcom v súlade s FprEN 16236“.

Pomenovanie a opis

Pomenovanie a opis: zmena textu položky b) druh kameniva sa uvádza podľa zdroja (podľa prílohy A)

Prílohy

- Príloha A (normatívna) Hodnotenie jemných zrn, príloha B (informatívna) Poznámky k smernici o odolnosti kameniva proti zmrazovaniu a rozmrazovaniu, príloha C (normatívna) Vnútropodniková kontrola.
- Príloha ZA (informatívna) – odvolávka na požiadavky FprEN 16236 (vlastnosť: nebezpečné látky, vymedzenie úloh v rámci preukazovania zhody).

Kto do teba kameňom,

ty do neho iným!

Ďakujem za pozornosť